

30.06.2021

POL-2021-75355

Poliisin asiakirjajulkisuuskuvau

Sisälly

1 Johdanto	3
1.1 Asiakirjajulkisuuskuvauksen tarkoitus	3
1.2 Poliisin tietojärjestelmien kuvaaminen	3
2 Poliisin henkilötietolain käsittelytarkoituksissa käsiteltävät tiedot	4
2.1 Henkilön perustiedot	4
2.2 Muut henkilön tiedot kuin perustiedot	5
2.3 Tietojen käsittely tutkinta- ja valvontatehtävissä	5
2.3.1 Henkilötietojen poistaminen	6
2.4 Tietojärjestelmät, joissa tietoja käsitellään tutkinta- ja valvontatehtävissä	7
2.4.1 Poliisiasiantietojärjestelmä PATJA	7
2.4.2 Tuntomerkkirekisteri Vitja-RETU	7
2.4.3 Liikennevalvontajärjestelmä LVS	8
2.4.4 Poliisin operatiivinen lomakesovellus (Polo)	8
2.4.5 Kansainvälisten asioiden asiankäsittely- ja kyselyjärjestelmä KASI	8
2.4.6 Poliisin rekisterikiel- ja videovalvontajärjestelmä REVIKA	9
2.5 Henkilötietojen käsittely rikosten ennalta estämiseksi tai paljastamiseksi	9
2.6 Tietojärjestelmät, joissa tietoja käsitellään rikosten ennalta estämiseksi ja paljastamiseksi	10
2.6.1 Poliisin tiedustelujärjestelmä (Poti)	10
2.6.2 Kameravalvontajärjestelmät	11
2.6.3 Tietolähdetiedot	11
2.6.4 Matkustajatietorekisteri	12
2.6.5 Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen selvittely	13
2.7 DNA-näytteiden laadun varmistamiseen liittyvä henkilötietojen käsittely	13
2.8 Henkilötietojen käsittely poliisin henkilötietolain 11 - 12 §:ssä tarkoitetuissa poliisin muissa lakisääteisissä tehtävissä	14
2.9 Tietojärjestelmät, joissa tietoja käsitellään poliisin muissa lakisääteisissä tehtävissä	14
2.9.1 Asetietojärjestelmä	14
2.9.2 Henkilökortti- ja passijärjestelmällä (Heko-Passi)	15
2.9.3 Liikennevirhemaksuasioiden käsittelyjärjestelmä (Liike)	16
2.9.4 Rahankeräys-, bingo- ja tavara-arpajaislupa-asioiden hallinta- ja valvontajärjestelmä (Rabita)	16
2.9.5 Rahapeliteoiminnan valvontajärjestelmä	17
2.9.6 Yksityisen turvallisuusalan lupa-asioiden hallinta ja valvontajärjestelmä (Turva)	18
2.9.7 Lähtöainelupatiedot	18

2.9.8 Ampumarataluvat ja ampumaratailmoitukset	18
2.9.9 Poliisin muihin lakisääteisiin tehtäviin liittyvät ilmoitustiedot	19
3 Muita käsittelytarkoituksia ja tietojärjestelmiä.....	19
3.1 Poliisin hallinnollisen asiankäsittelyn asianhallinta-, päätöksenteko- ja arkistointijärjestelmä.....	19
3.2 Häätäkeskustietojärjestelmä poliisin tietojen osalta	20
3.3 Schengenin tietojärjestelmän kansallinen järjestelmä (N.SIS II)	21
3.3.1 Ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmä (UMA)	24
3.3.2 Poliisiammattikorkeakoulun opiskelija- ja opintohallintojärjestelmä	24
4 Asiakirjoja ja tietoineistoja koskevat tietopyynnöt ja tarkastusoikeuden toteuttaminen	25
4.1 Julkisuuslain mukaiset tietopyynnöt	25
4.1.1 Julkisuuslain mukaisen tietopyynnön yksilöinti.....	26
4.1.2 Julkisuuslain mukaisen tietopyynnön tekeminen.....	26
4.1.3 Julkisuuslain mukaiseen tietopyyntöön vastaaminen	27
4.2 Tarkastusoikeuden toteuttaminen	28

1 Johdanto

1.1 Asiakirjajulkisuuskuvauksen tarkoitus

Tiedonhallintayksikkönä poliisi ylläpitää kuvausta sen hallinnoimista tietovarannoista ja asiarekisteristä tiedonhallintalain 28 §:n mukaisesti (**asiakirjajulkisuuskuvau-**s). Tällä kuvauksella poliisi osaltaan varmistaa julkisuusperiaatteen toteutumista toiminnassaan. Asiakirjajulkisuuskuvauksella ylläpitämällä poliisi toteuttaa myös hallinnon avoimuuden ja hyvän hallinnon periaatteita. Asiakirjajulkisuuskuvauksella annetaan kootusti tietoa siitä, mitä tietovarantoja poliisilla on.

Tämän asiakirjajulkisuuskuvauksen tarkoituksena on antaa yleiskuvaus siitä, miten poliisin tiedonhallinta jäsentyy. Poliisin asiarekisteri on looginen asiankäsittelyn metatiedot sisältävä kokonaisuus vireille laitetuista asioista, näiden käsittelyvaiheista ja niihin liittyvistä asiakirjoista. Asiarekisteriin kuuluvia tietoja sisältyy poliisin asianhallintajärjestelmiin, operatiivisiin tietojärjestelmiin sekä paperiaineistoon. Poliisin asiarekisteri koostuu usean tietovarannon asiankäsittelyä koskevista tiedoista.

Poliisin asiakirjajulkisuuskuvauksessa kerrotaan muun muassa missä laajuudessa poliisi käsittelee tietoja tuottaessaan palveluja tai käsitellessään asioita. Asiakirjajulkisuuskuvauksella sisältyy erityisesti kuvauksen poliisin käsittelemistä henkilötiedoista. Poliisi käsittelee henkilötietojen lisäksi lakisäätöissä tehtävissään myös muita tietoja, kuten esine-, tapahtumapaikka-, tapahtuma-aikatietoja ja vahinkotietoja.

Jokaisella on oikeus saada tietoa viranomaisen asiakirjasta, joka on julkinen. Asiakirjat voivat kuitenkin sisältää myös salassa pidettävää tietoa. Salassapidolle on aina jokin julkisuuslain tai muusta laista tuleva peruste. Asianosaisella on lisäksi oikeus saada tietoa itseään koskevista asioista, ellei tiedon saantioikeutta ole lainsäädännössä rajoitettu.

Viranomaisen asiakirjan sisältöön kohdistuvat tietopyynnöt on yksilöitävä riittävästi siten, että viranomainen voi selvittää, mitä asiakirjaa pyyntö koskee. Viranomaisella on velvollisuus avustaa asiakirjan yksilöinnissä. Tämän asiakirjajulkisuuskuvauksen ensisijaisena tarkoituksena on auttaa tietopyyntöjen kohdistamisessa ja yksilöinnissä. Tietopyyntöjä ja tarkastusoikeutta käsitellään tarkemmin kappaleessa 4.

Lukemisen helpottamiseksi tässä asiakirjassa käytetään säädöksistä niiden yleisesti käytettyjä lyhenteitä. listaus säädösten virallisista nimistä ja niiden säädösnumeroista löytyy liitteestä 1.

1.2 Poliisin tietojärjestelmien kuvaaminen

Tässä asiakirjajulkisuuskuvauksessa on kuvattu poliisilain 1 §:n 1 momentin mukaisten tehtävien suorittamisessa käytettävät operatiiviset tietojärjestelmät poliisin henkilötietolaisissa säädetyjen käsittelytarkoitusten mukaisesti ryhmiteltynä ja kyseisen lain mukaisessa järjestyksessä. Keskeiset ryhmiteltävät käsittelytarkoituksiin liittyvät kokonaisuudet ovat:

1. henkilötietojen käsittely tutkinta- ja valvontatehtävissä (5 §);

2. henkilötietojen käsittely rikosten ennalta estämiseksi tai paljastamiseksi (7 §);
3. tietolähdetietojen käsittely (9 §);
4. DNA-näytteiden laadun varmistamiseen liittyvä henkilötietojen käsittely (10 §); ja
5. henkilötietojen käsittely poliisin muissa lakisääteisissä tehtävissä (11 §)

Edellä mainittujen poliisin henkilötietolaissa määriteltyjen käsittelytarkoitusten lisäksi poliisilla on myös muuhun lainsäädäntöön perustuvia oikeuksia käsitellä tietoja, joita on kuvattu tarkemmin tämän asiakirjajulkisuuskuvauksen luvussa 3.

Poliisin keskeisiä loogisia tietovarantoja ovat tutkinnan ja valvonnan tietovaranto, estävän ja paljastavan toiminnan tietovaranto, lupahallinnon tietovaranto, tietolähdetoiminnan tietovaranto, korkeakoulutoiminnan tietovaranto ja kansainvälisten asioiden tietovaranto.

2 Poliisin henkilötietolain käsittelytarkoituksissa käsiteltävät tiedot

Poliisi käsittelee tietoja lakisääteisten tehtäviensä suorittamiseksi, poliisin lakisääteisten velvoitteiden noudattamiseksi ja poliisille kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Henkilötietoja poliisi käsittelee edellä mainittujen tehtävien suorittamiseksi ja velvoitteiden noudattamiseksi tietosuojalainsäädännössä säädettyjen edellytysten täytyessä.

Tässä kappaleessa kuvataan poliisin henkilötietolain mukaiset käsittelytarkoitukset ja niissä käsiteltävät tiedot sekä käsittelyyn käytettävät tietojärjestelmät. Poliisin henkilötietolain 13 § mahdollistaa määrättyjen tietojen käsittelyn myös muuhun kuin niiden alkuperäiseen käsittelytarkoitukseen. Kun tietoja käsitellään muuttuneessa käsittelytarkoituksessa, käsitellään tietoja ko. käsittelytarkoitukseen käytettävissä tietojärjestelmissä kulloiseenkin käsittelytarkoitukseen sovellettavien säädösten mukaisesti.

2.1 Henkilön perustiedot

Poliisin henkilötietolaissa mainittuihin käsittelytarkoituksiin poliisi saa käsitellä seuraavia poliisin henkilötietolain 4 §:ssä mainittuja henkilöön liittyviä perustietoja:

1. nimet;
2. syntymäaika ja -paikka;
3. henkilötunnus;
4. sukupuoli;
5. äidinkieli;
6. asiointikieli;
7. siviilisääty;
8. kansalaisuus tai kansalaisuudettomuus ja kansallisuus;
9. koti- ja asuinpaikka;
10. ammatti ja koulutus;
11. yhteystiedot;

12. henkilöllisyyden toteamiseksi tarvittavat tiedot asiakirjoista;
13. ulkomaalaisen henkilön vanhempien nimet, kansalaisuus ja kansallisuus;
14. matkustusasiakirjan tiedot sekä muut maahantuloon ja rajanylittämiseen liittyvät tiedot;
15. viranomaisen antama asiakasnumero;
16. tieto kuolemasta tai kuolleeksi julistamisesta;
17. tieto edunvalvonnasta, konkurssiin asettamisesta tai liiketoimintakieltoon määrittämisestä; ja
18. tieto asevelvollisuuden suorittamisesta.

2.2 Muut henkilön tiedot kuin perustiedot

Poliisin henkilötietolain kunkin käsittelytarkoituksen osalta on erikseen säädetty siitä, mitä henkilötietoja poliisi saa kohdassa 2.1 mainittujen henkilön perustietojen lisäksi käsitellä. Nämä muut tiedot yksilöidään asiakirjajulkisuuskuvauksessa kunkin käsittelytarkoituksen kohdalla tarkemmin.

2.3 Tietojen käsittely tutkinta- ja valvontatehtävissä

Poliisi käsittelee poliisin henkilötietolaissa määriteltyjä henkilötietoja esitutinnan, poliisitutinnan tai muun rikoksen selvittämiseen tai syyteharkintaan saattamiseen liittyvän tehtävän, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen liittyvän tehtävän ja muun poliisille säädetyn valvontatehtävän suorittamiseksi, jos edellä tarkoitetut tiedot liittyvät henkilöihin, jotka ovat:

1. rikoksesta tai rikokseen osallisuudesta epäiltyjä;
2. alle 15-vuotiaita rikollisesta teosta epäiltyjä;
3. esitutinnan, poliisitutinnan tai poliisin toimenpiteen kohteena;
4. rikoksen ilmoittajia tai asianomistajina esiintyviä henkilöitä;
5. todistajia;
6. uhreja;
7. poliisin kenttätehtäviin tai laissa erikseen säädettyihin valvontatehtäviin välittömästi liittyviä;
8. muutoin tehtävään liittyvien lisätietojen antajia.

Poliisi voi käsitellä edellä tarkoitetuista henkilöistä, henkilön perustietojen¹ lisäksi, seuraavia henkilötietoja:

1. poliisin tehtävään, toimenpiteeseen ja tapahtumaan liittyvät yksilöinnit, kuvaukset ja luokitukset;
2. tuntomerkkitiedot henkilöllisyyden toteamiseksi, mukaan lukien sormen-, käden- ja jalkineenjäljet, käsiala-, ääni- ja hajunäyte, DNA-tunniste, kasvokuva ja muut biometriset tiedot;
3. toimenpiteen kohteena olevan henkilön turvallisuuden tai viranomaisen työturvallisuuden turvaamiseksi tiedot henkilön terveydentilasta ja sen seurannasta taikka hänen sairautensa hoidosta, kohteen tai henkilön

¹ Henkilön perustiedot kuvataan kohdassa 2.1

vaarallisuudesta tai arvaamattomuudesta sekä tiedot, jotka kuvaavat tai on tarkoitettu kuvaamaan rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta (turvallisuustiedot); ja

4. tunnistetieto syyttäjän tai tuomioistuimen ratkaisusta ja tieto siitä, onko henkilö tuomittu rangaistukseen, jätetty syyttämättä tai rangaistukseen tuomitsematta, onko syyte hylätty taikka jätetty tutkimatta tai sillensä ja tieto ratkaisun lainvoimaisuudesta.

2.3.1 Henkilötietojen poistaminen

Rikosasiaan liittyvät, syyttäjälle ratkaistavaksi siirretyn rikosasian tiedot poistetaan:

1. viiden vuoden kuluttua rikosasian siirtämisestä syyttäjälle, jos rikosasian törkeimmistä epäilyistä rikoksesta voi seurata sakkoa tai enintään vuoden vankeusrangaistus
2. kymmenen vuoden kuluttua rikosasian siirtämisestä syyttäjälle, jos rikosasian törkeimmistä epäilyistä rikoksesta voi seurata yli vuoden ja enintään viiden vuoden vankeusrangaistus
3. kahdenkymmenen vuoden kuluttua rikosasian siirtämisestä syyttäjälle, jos rikosasian törkeimmistä epäilyistä rikoksesta voi seurata yli viisi vuotta vankeutta.

Edellä tarkoitetut tiedot poistetaan kuitenkin aikaisintaan vuoden kuluttua rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta. Muun kuin syyttäjälle ratkaistavaksi siirretyn rikosasian tiedot poistetaan yhden vuoden kuluttua viimeisimmän epäillyn rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta, aikaisintaan kuitenkin viiden vuoden kuluttua rikosasian kirjaamisesta.

Henkilöllisyyden toteamiseksi käsiteltävät tuntomerkkitiedot poistetaan viimeistään kymmenen vuoden kuluttua viimeisen rikoksesta epäiltyä henkilöä koskevan merkinnän tekemisestä. Tiedot poistetaan kuitenkin viimeistään kymmenen vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta, jos törkeimmistä rekisteröintiperusteena käytetystä rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta. Rikoksen tekohetkellä alle 15-vuotiaan tuntomerkkitiedot poistetaan kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluttua viimeisen rikoksesta epäiltyä henkilöä koskevan merkinnän tekemisestä, jollei jokin merkinnöistä koske rikosta, josta on seuraamukseksi säädetty ainoastaan vankeutta.

Henkilöllisyyden toteamiseksi käsiteltävät tuntomerkkitiedot ja rikoksen tekohetkellä alle 15-vuotiaan tuntomerkkitiedot poistetaan viimeistään vuoden kuluttua merkinnän tekemisestä, jos tutkinnassa on selvinnyt, ettei rikosta ole tehty tai henkilöä ei enää ole syytä epäillä rikoksesta.

Edellä tarkoitetut rikosasiaan liittyvät henkilötiedot voidaan kuitenkin säilyttää edelleen, jos ne ovat tarpeen tutkinnallisen, valvonnallisen tai muun perustellun syyn vuoksi tai rekisteröidyn, muun asianosaisen tai poliisin henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi. Henkilötietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuutta on arvioitava vähintään viiden vuoden välein.

Muut tutkinta- ja valvontatehtävissä käsiteltävät henkilötiedot poistetaan viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tai asian kirjaamisesta, jolleivät ne liity tutkittavaan rikosasiaan.

2.4 Tietojärjestelmät, joissa tietoja käsitellään tutkinta- ja valvontatehtävissä

Poliisi käsittelee poliisin tutkinta- ja valvontatehtävissä käsiteltäviä henkilötietoja muun muassa alakohdissa 2.4.1 - 2.4.6 kuvatuissa tietojärjestelmissä.

2.4.1 Poliisiasiantietojärjestelmä PATJA

Poliisiasiantietojärjestelmään kirjataan rikosilmoituksia, sekalaisilmoituksia, poliisilakiperusteisia kiinniottoilmoituksia sekä rangaistusvaatimuksia ja rikesakkoja koskevia tietoja. Edellä mainittuihin ilmoituksiin voidaan liittää henkilön perustietojen² ja muiden henkilötietojen lisäksi muun muassa esinetietoja, tietoja pakkokeinoista ja kuulutuksista.

Sekalaisilmoituksiin kirjataan tietoja esimerkiksi virka-apu-, poliisitutkinta- ja ulkomaalaisasioista. Sekalaisilmoitusta käytetään pääasiassa silloin, kun kyse ei ole rikoksen esitutkintaan liittyvästä kirjaamisesta.

2.4.2 Tuntomerkkirekisteri Vitja-RETU

Tuntomerkkirekisteri on tietojärjestelmä, johon tallennetaan rikoksesta epäilyistä tai tuomituista henkilöistä perustietoja ja laissa säädetty tuntomerkkitiedot henkilöiden tunnistamiseksi, rikoksen selvittämiseksi pakkokeinolain 9 luvun 3 §:n 1 momentin ja 4 §:n mukaisesti. Lisäksi järjestelmään tallennetaan ulkomaalaislain 131 §:n perusteella rekisteröidyistä ulkomaalaisista laissa mainitut perus- ja tuntomerkkitiedot. Tuntomerkkitietojen avulla voidaan tunnistaa luonnollinen henkilö ja näin varmistaa henkilöllisyys. Tuntomerkkitietoja ovat muun muassa:

1. paino,
2. pituus,
3. hiusten väri,
4. silmien väri,
5. tatuointi tai vaatetus,
6. sormenjäljet, kädenjäljet, käsiala-, ääni- ja hajunäyte,
7. DNA-tunniste,
8. kasvokuva
9. muut biometriset tiedot.

Henkilöllisyyden toteamiseksi käsiteltävät tuntomerkkitiedot poistetaan viimeistään kymmenen vuoden kuluttua viimeisen rikoksesta epäiltyä henkilöä koskevan merkinnän tekemisestä. Tiedot poistetaan kuitenkin viimeistään kymmenen vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta, jos törkeimmästä rekisteröintiperusteena käytetystä rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta.

² Perustiedot kuvataan kohdassa 2.1

2.4.3 Liikennevalvontajärjestelmä LVS

Liikennevalvontajärjestelmä LVS on automaattisen liikenteenvalvonnan tuottamien rikosasioiden käsittelyjärjestelmä, jossa käsitellään automaattisilla liikennevalvontalaitteilla havaitut liikenneturvallisuuden vaarantamiset. Henkilön perustietojen³ lisäksi järjestelmässä käsitellään tietoa henkilön ajo-oikeudesta.

Sakot arkistoidaan liikennevalvontajärjestelmästä erikseen määriteltyjen, sakkokohtaisten arkistointisääntöjen mukaan. Arkistoinnin yhteydessä sakoista poistetaan tapaukselle kirjatut henkilötiedot. Sakkojen mahdollinen jatkokäsittely jatkuu poliisiasian tietojärjestelmässä.

2.4.4 Poliisin operatiivinen lomakesovellus (Polo)

POLO (Poliisin operatiivinen lomakesovellus) on Poliisin, Tullin, Rajavartiolaitoksen ja erätarkastajien käyttämä sovellus, jolla helpotetaan sakkojen kirjaamista poliisiasiaintietojärjestelmään (PATJA) sekä muiden operatiivisten lomakkeiden tekoa ja lähettämistä yhteistyöviranomaisille.

POLO mahdollistaa sähköisten rakenteellisten asiakirjojen luomisen suoraan poliisin ajoneuvoissa olevilla tietokoneilla siten, että ne ovat tulostettavissa ajoneuvossa ja sähköisesti siirrettävissä muun muassa sekä PATJAan että muiden viranomaisten, kuten Liikenne ja viestintävirasto Traficom ja ELY-keskusten, tietojärjestelmiin. POLO mahdollistaa sakkojen ja muiden asiakirjojen kirjaamisen ja niiden tulostamisen asiakkaalle annettavaksi.

2.4.5 Kansainvälisten asioiden asiankäsittely- ja kyselyjärjestelmä KASI

KASI-järjestelmä on kansainvälisten virka- ja oikeusapuasioiden asianhallintajärjestelmä, johon syötetään Sirene-toimiston osalta lisäksi EAW-asioihin liittyvä viestinvaihto ja asiakirjat operatiivisessa kansainvälisessä tiedonvaihdossa. Lähtökohtaisesti KASI-järjestelmään tallennetaan kaikki poliisin operatiivinen kansainvälinen tieto ja viestintä, ellei kirjausohjeessa ole erikseen mainintaa, että kirjausta ei tehdä tai että se tehdään muuhun järjestelmään. Poikkeuksena Schengen-kuulutukset, jotka käsitellään Advania-järjestelmässä ja hallinnolliset asiat, jotka käsitellään Acta-järjestelmässä.

KASI-järjestelmän kautta välitetään Suomen lainvalvontaviranomaisten rikostiedustelua ja rikosten esitutkintaa koskevia pyyntöjä muiden valtioiden välillä erilaisilla poliisin ja yhteistyöviranomaisten käyttämien instituutioiden ja kanavien kautta. Ennen etsintäkuulutuksen syöttämistä käydään kirjeenvaihtoa syyttäjän ja SIRENE-toimiston välillä sekä valmistellaan muuta kuulutukseen tarvittavaa materiaalia ja näiden käsittelyvaiheet kirjataan KASlin.

Henkilötietoja säilytetään ainoastaan niin kauan kuin on välttämätöntä niiden tavoitteiden saavuttamiseksi, joita varten ne on toimitettu. Ne poistetaan joka tapauksessa viimeistään yhden vuoden kuluttua siitä, kun asianomainen kuultus on poistettu SIS II:sta.

³ Perustiedot kuvataan kohdassa 2.1

2.4.6 Poliisin rekisterikilpi- ja videovalvontajärjestelmä REVIKA

REVIKA on poliisin rekisterikilpi- ja videovalvontajärjestelmä, joka kuvaa vastaantulevaa liikennettä, tunnistaa kuvasta rekisterikilvet ja tarkistaa automaattisesti katsastuksen, maksetut verot ja vakuutukset ajoneuvoon paikallisesti tallennetusta rekisterikilpitietolistasta. Saadun tiedon avulla voidaan varmistaa myös se, onko auton omistaja etsintäkuulutettu tai onko kyseinen ajoneuvo osallisena hälytyskeskustehtävässä sekä liittykö kyseiseen ajoneuvoon havaintotietoa. Järjestelmä tallentaa yksittäisen ajoneuvon kilvet kuvineen tietokoneelle 24 tunnin ajaksi. Tässä ajassa poliisin on arvioitava, onko järjestelmään tallentunut tietoa, joka on syytä tallentaa poliisiasiantietojärjestelmään luodun asian yhteyteen.

2.5 Henkilötietojen käsittely rikosten ennalta estämiseksi tai paljastamiseksi

Poliisi voi käsitellä poliisin henkilötietolaissa määriteltyjä henkilötietoja rikosten ennalta estämiseen tai paljastamiseen liittyvän tehtävän suorittamiseksi, jos edellä tarkoitetut tiedot liittyvät henkilöihin:

1. joiden voidaan perustellusti olettaa syyllistyneen tai syyllistyvän rikokseen, josta laissa säädetty ankarin rangaistus on vankeutta;
2. jotka ovat yhteydessä 1 kohdassa tarkoitettuun henkilöön tai jotka tavaan tämän seurassa, ja yhteydenpidolla tai tapaamisella voidaan toistuvuuden, olosuhteiden tai henkilön käyttäytymisen vuoksi olettaa olevan yhteys rikokseen;
3. jotka ovat poliisilain mukaisen tarkkailun tai muun poliisin toimenpiteen kohteena.

Poliisi käsittelee edellä tarkoitettuja tietoja myös seuraavista henkilöistä, jos se on rikoksen ennalta estämiseksi tai paljastamiseksi välttämätöntä:

1. rikoksen todistajat;
2. rikoksen uhrin;
3. rikoksen ilmoittajat tai asianomistajina esiintyvät

Poliisi voi käsitellä edellä tarkoitetuista henkilöistä henkilön perustietojen⁴ lisäksi seuraavia henkilötietoja:

1. poliisin tehtävään, toimenpiteeseen ja tapahtumaan liittyvät yksilönnit, kuvaukset ja luokitukset;
2. henkilön yhteyksiä, elämäntapoja, taloudellista tilannetta, harrastuksia ja muita kiinnostuksen kohteita koskevat tiedot;
3. tuntomerkkitiedot henkilöllisyyden toteamiseksi, mukaan lukien ääninäyte, kasvokuva ja muut biometriset tiedot;
4. toimenpiteen kohteena olevan henkilön turvallisuuden tai viranomaisen työturvallisuuden turvaamiseksi tiedot henkilön terveydentilasta ja sen seurannasta taikka hänen sairautensa hoidosta, kohteen tai henkilön vaarallisuudesta tai arvaamattomuudesta sekä tiedot, jotka kuvaavat tai

⁴ Perustiedot kuvataan kohdassa 2.1

on tarkoitettu kuvaamaan rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta (turvallisuuustiedot).

2.5.1 Henkilötietojen poistaminen

Rikosten ennalta estämiseen ja paljastamiseen liittyvät henkilötiedot poistetaan viimeistään kymmenen vuoden kuluttua viimeisen rikosta, rikollista toimintaa tai tehtävää koskevan tiedon merkitsemisestä. Havaintotiedot poistetaan kuitenkin viimeistään kuuden kuukauden kuluttua merkinnän tekemisestä.

Turvallisuuustiedot poistetaan välittömästi, kun ne eivät ole käsittelyn tarkoituksen kannalta enää asianmukaisia ja tarpeellisia, kuitenkin viimeistään yhden vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta. Edellä tarkoitettujen henkilötiedot voidaan kuitenkin säilyttää edelleen, jos ne ovat tarpeen tutkinnallisen, valvonnallisen tai muun perustellun syyn vuoksi tai rekisteröidyn, muun asianosaisen tai poliisin henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi. Henkilötietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuutta on arvioitava vähintään viiden vuoden välein.

Poliisin tehtävien suorittamisen yhteydessä saadut tiedot hävitetään viipymättä sen jälkeen, kun on käynyt ilmi, ettei tietoa tarvita rikosten ennalta estämiseen tai paljastamiseen liittyvän tehtävän suorittamiseksi, rikoksen ennalta estämiseksi tai paljastamiseksi, sellaisen rikoksen selvittämiseksi, josta laissa säädetty ankarin rangaistus on vankeutta, etsintäkuulutetun tavoittamiseksi, syyttömyyttä tukevana selvityksenä, hengelle, terveydelle tai vapaudelle aiheutuvan merkittävän vaaran taikka huomattavan ympäristö-, omaisuus- tai varallisuusvahingon estämiseksi, kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi, henkilöllisyyden selvittämiseksi suoritettaessa sellaista poliisin toimenpidettä, joka välttämättä edellyttää henkilöllisyyden varmistamista taikka poliisin toiminnan suuntaamiseksi.

Virheelliseksi todettu tieto, jota on säilytetty rekisteröidyn, muun asianosaisen tai poliisin henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi, poistetaan heti, kun tiedon säilyttäminen oikeuksien turvaamiseksi ei enää ole tarpeen.

2.6 Tietojärjestelmät, joissa tietoja käsitellään rikosten ennalta estämiseksi ja paljastamiseksi

Poliisi käsittelee rikosten ennalta estämiseksi ja paljastamiseksi käsiteltäviä henkilötietoja erityisesti kappaleissa 2.6.1 - 2.6.5 kuvatussa tietojärjestelmissä.

2.6.1 Poliisin tiedustelujärjestelmä (Poti)

Poliisin tiedustelujärjestelmässä käsitellään esitutkinta- ja turvallisuusviranomaisten toiminnan yhteydessä kertyvää tietoa siltä osin, kun tietojen käsittelyn tarpeet eivät yksilöidysti kohdennu esitutkinnan, poliisitutkinnan, virkaavun tai lupahallinnon tehtäväalueille, eivätkä ole hätäkeskustoiminnasta annetun lain 4 luvun 17 §:n tarkoittamia hätäkeskustietojärjestelmään kirjattavaksi tarkoitettuja poliisin tehtävätietoja.

Poti koostuu seuraavista tietoryhmistä:

1. Havaintotiedot
2. Tiedusteluasiat
3. Tiedotustiedot
4. Estävän ja paljastavan toiminnan havainnot (Espa-havainnot)
5. Estävän ja paljastavan toiminnan asiat (Espa-asiat)

Edellä mainituissa kokonaisuuksissa käsitellään henkilön perustietoja⁵. Poliisi käsittelee lisäksi rikosten ennalta estämiseksi tai paljastamiseksi myös poliisin havaitsemia ja sille ilmoitettuja tietoja sellaisista tapahtumista tai henkilöistä, joiden voidaan olosuhteiden taikka henkilön käyttäytymisen vuoksi perustellusti arvioida liittyvän rikolliseen toimintaan (havaintotiedot). Havaintotiedot voivat sisältää tietoja ajoneuvoista sekä sijainti-/osoitetietoja. Tiedusteluasian yhteyteen tallennettavat tiedot sisältävät kuvauksia tapahtumista, tehtävistä ja toimenpiteistä. Tiedotustieto on poliisin tiedustelujärjestelmässä asiaan liittyvä, asian tiedotustehtävältä julkaistava järjestelmän sisäinen tiedote, joka välittyy tiedustelujärjestelmän käyttäjille.

Havaintotiedot poistetaan järjestelmästä automaattisesti kuuden kuukauden kuluttua merkinnän tekemisestä. Estävän ja paljastavan toiminnan tietoryhmän asiat poistetaan kymmenen vuoden kuluttua viimeisimmästä kirjauksesta ja havaintotyyppiset tapahtumatiedot kymmenen vuoden kuluttua kirjaamisesta.

2.6.2 Kameravalvontajärjestelmät

Poliisi suorittaa teknistä valvontaa kameravalvontajärjestelmillä, joita ovat muun muassa ns. kaupunkikamerajärjestelmät sekä PTR-kamerajärjestelmä. Esimerkiksi kaupunkikameravalvontajärjestelmässä tietoja säilytetään korkeintaan 30 päivää, jonka kuluessa tehdään päätös, onko aineistossa jotakin, joka on syytä ottaa talteen esimerkiksi rikostutkinnan aineistojen yhteyteen poliisiasiantietojärjestelmään.

2.6.3 Tietolähdetiedot

Poliisi saa käsitellä tietolähteenä käytetystä poliisilain 5 luvun 40 §:ssä tai pakkokeinolain 10 luvun 39 §:ssä tarkoitetusta henkilöstä perustietojen⁶ lisäksi seuraavia tietoja:

1. tietolähteen käyttöä ja valvontaa koskevia tietoja, kuten aikaa, paikkaa, tai tarkoitusta koskevia tietoja;
2. tietolähteen antamien tietojen pääasiallinen sisältö.

Tietolähdetiedot poistetaan viimeistään kymmenen vuoden kuluttua viimeisen tiedon merkitsemisestä.

⁵ Perustiedot kuvataan kohdassa 2.1

⁶ Henkilön perustiedot kuvataan kohdassa 2.1

2.6.4 Matkustajatietorekisteri

Matkustajatietoyksikkönä toimii poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain 5 §:ssä tarkoitettu PTR-rikostiedusteluyksikkö. Matkustajatietoyksikön tehtävänä on matkustajarekisteritietojen vastaanottaminen ja niiden käsittely.

Matkustajatietoyksikkö käsittelee lentoliikenteen matkustajarekisterilaissa määriteltyjä henkilötietoja sellaisten henkilöiden tunnistamiseksi, joilla saattaa olla osallisuutta terrorismirikoksiin tai muuhun vakavaan rikollisuuteen. Matkustajarekisteritietoja ovat:

1. matkustajarekisterin varaustunnus;
2. lipun varauspäivä tai kirjoituspäivä;
3. suunnitellut matkustuspäivät;
4. nimi tai nimet;
5. osoite ja yhteystiedot;
6. kaikki maksutapaa koskevat tiedot;
7. tietyn matkustajarekisterin kaikki matkareittitiedot;
8. kanta-asiakastiedot;
9. matkatoimisto- ja matkatoimistovirkailijatiedot;
10. matkustajan matkustustilanne mukaan luettuina vahvistukset, lähtöselvitystilanne, viime hetkellä lennolta pois jääminen tai viime hetken lähtö ilman varausta;
11. jaetut matkustajarekisteritiedot;
12. yleiset huomautukset;
13. lipunkirjoituskentän tiedot;
14. istumapaikan numero ja muut paikkatiedot;
15. yhteistunnusten käyttöä koskevat tiedot;
16. kaikki matkatavaratiedot;
17. muiden matkustajarekisteritiedoissa olevien matkustajien määrä ja nimet;
18. matkustajan ennakkotiedot, jos sellaisia on kerätty; sekä
19. kaikki aiemmin tehdyt muutokset 1–18 kohdassa tarkoitettuihin matkustajarekisteritietoihin.

Matkustajarekisteritiedot poistetaan lentoliikenteen matkustajarekisteritietoja sisältävästä rekisteristä viiden vuoden kuluttua siitä, kun ne on toimitettu matkustajatietoyksikölle. Kuuden kuukauden kuluttua tietojen matkustajatietoyksikölle toimittamisesta tiedoista erotetaan häivyttämällä laissa määrätyt tiedot, kuten nimet ja yhteystiedot. Tiedot, jotka paljastavat henkilön rodun tai etnisen alkuperän, poliittiset mielipiteet, uskonnollisen tai filosofisen vakaumuksen, ammattiliiton jäsenyyden, terveydentilan tai seksuaalielämän tai sukupuolisen suuntautumisen, on poistettava välittömästi niiden vastaanottamisen jälkeen. Matkustajatietojen käsittelyyn liittyy myös muita poistoaikoja, jotka kuvataan tarkemmin kokonaisuutta koskevassa tietosuojaselosteessa.

2.6.5 Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen selvittely

Rahanpesurekisteri on rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten oleva henkilörekisteri. Rekisteriin tallennetaan lisäksi varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain (325/2013) mukaisia henkilötietoja. Rahanpesurekisterin rekisteripitäjänä on Keskusrikospoliisin Rahanpesun selvittelykeskus.

Rahanpesurekisteriin saadaan tallettaa ilmoituksen tehneen henkilön nimet ja työnantajan yksilöintitiedot sekä tietojärjestelmän käyttötarkoituksen kannalta seuraavat tarpeelliset tiedot siitä henkilöstä, jota (epäilyttävää liiketoimea tai terrorismin rahoittamista koskeva) ilmoitus koskee:

1. nimet;
2. syntymäaika, -kotikunta ja -valtio;
3. henkilötunnus;
4. tunnistamisessa käytetyn asiakirjan tiedot;
5. sukupuoli;
6. äidinkieli;
7. kansalaisuus, kansalaisuudettomuus tai kansallisuus;
8. kotivaltio;
9. siviilisääty;
10. ammatti;
11. osoite ja puhelinnumero sekä muu yhteystieto;
12. tieto henkilön kuolemasta tai kuolleeksi julistamisesta;
13. viranomaisen antama asiakasnumero;
14. Y-tunnus;
15. pankki- ja maksutilitiedot ja tallelokeron tiedot sekä asiakkuudet ja asiakastilitiedot;
16. ulkomaalaisen henkilön vanhempien nimet ja osoite, matkustusasiakirjan tiedot sekä muut maahantuloon ja rajanylittämiseen liittyvät tarpeelliset tiedot;
17. valokuva, jos sen tallettaminen on asian käsittelyn kannalta välttämätöntä

Rahanpesurekisteriin tallennetaan ilmoituksiin liittyvien tietojen lisäksi ilmoitusten käsittelyyn liittyviä sekä varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lakiin liittyvien tapausten käsittelyä koskevia tietoja.

2.7 DNA-näytteiden laadun varmistamiseen liittyvä henkilötietojen käsittely

Poliisin tutkinnassa taltioitujen DNA-näytteiden laadun varmistamiseksi poliisi voi käsitellä muun kuin rikoksesta epäillyn henkilön tai rikokseen liittyvän tuntemattoman tekijän tietoja DNA-näytteiden laadun varmistamiseen liittyen. Tässä tarkoituksessa voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

1. nimet;
2. henkilötunnus;
3. DNA-tunniste;
4. virkapaikka.

2.8 Henkilötietojen käsittely poliisin henkilötietolain 11 - 12 §:ssä tarkoitetuissa poliisin muissa lakisääteisissä tehtävissä

Poliisi saa käsitellä henkilötietoja myös lupahallintoon liittyvien tehtävien ja sellaisten poliisille laissa erikseen säädettyjen valvontatehtävien suorittamiseksi, jotka eivät liity rikoksen ennalta estämiseen, paljastamiseen, selvittämiseen tai syyteharkintaan saattamiseen tai yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelemiseen tai tällaisten uhkien ehkäisemiseen.

Poliisi käsittelee tässä kappaleessa tarkoitetuissa poliisin muissa lakisääteisissä tehtävissä henkilön perustietojen⁷ lisäksi seuraavia henkilötietoja:

1. hakemusta, lupaa, lausuntoa, ilmoitusta ja päätöstä koskevat tiedot;
2. luvan myöntämisen ja voimassaolon estettä koskevat tiedot sekä luvan myöntämisen ja voimassaolon edellytysten selvittämiseksi tarvittavat tiedot, mukaan lukien terveyttä koskevat tiedot ja muut erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvat tiedot;
3. viranomaisen toimenpiteitä koskevat tiedot;
4. henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte, jotka hän on luovuttanut poliisille, ulkoministeriölle tai ulkoasiainhallinnon viranomaiselle hakiessaan sel-laista lupaa tai päätöstä, jonka valmistamiseen henkilön valokuva ja ni-mikirjoitusnäyte ovat tarpeen;
5. henkilökorttilaissa ja passilaissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi henkilökortin tai passin hakijalta hakutilanteessa otetut biometriset sor-menjälkitiedot ja kasvokuva;
6. toimenpiteen kohteena olevan henkilön turvallisuuden tai viranomaisen työturvallisuuden turvaamiseksi tiedot henkilön terveydentilasta ja sen seurannasta taikka hänen sairautensa hoidosta, kohteen tai henkilön vaarallisuudesta tai arvaamattomuudesta sekä tiedot, jotka kuvaavat tai on tarkoitettu kuvaamaan rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta;
7. hallinnollisia seuraamuksia koskevat tiedot; ja
8. muut kuin 1–7 kohdassa tarkoitettut poliisin muiden lakisääteisten tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot, ei kuitenkaan erityisiin henki-lötietoryhmiin kuuluvia tietoja.

2.9 Tietojärjestelmät, joissa tietoja käsitellään poliisin muissa lakisääteisissä tehtävissä

Poliisi käsittelee poliisin muissa lakisääteisissä tehtävissä käsiteltäviä henkilötietoja kappaleissa 2.9.1 - 2.9.10 tietojärjestelmissä.

2.9.1 Asetietojärjestelmä

Asetietojärjestelmässä hallitaan ampuma-aseiden ja aseiden osien hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttavia lupia koko niiden elinkaaren ajan. Järjestelmään talletetaan tietoja esimerkiksi ampuma-aseista, aseiden osista, patruunoista ja erityisen vaarallisista ammuksista, edellä mainittujen esineiden jäljittämiseksi tarpeellisia tietoja sekä muita lupa- ja valvontatehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja.

⁷ Henkilön perustiedot kuvataan kohdassa 2.1

Järjestelmään talletetaan henkilön perustietoja⁸ siinä laajuudessa, kuin se on käsittelytarkoituksen kannalta tarpeellista. Järjestelmään saadaan lisäksi tallettaa poliisin henkilötietolain 12 §:ssä mainittuja tietoja, kuten tiedot ase-lupahakemuksista ja niihin liittyvistä päätöksistä, ehdoista, aseluvan antamisen esteistä ja muista vastaavista tiedoista sekä esimerkiksi terveystietoja (ampuma-aseilmoitukset) luvan voimassaolon ja voimassaolon edellytysten selvittämiseksi.

Ampuma-aselupien ja aseiden osien hankkimiseen ja hallussapitoon oikeutta-viin lupiin liittyvät henkilötiedot poistetaan viimeistään kahdenkymmenen vuoden kuluttua päätöksestä tai sen raukeamisesta, päätöksessä mainitun voimassaoloajan päättymisestä tai henkilötiedon merkitsemisestä. Poiketen edellä mainitusta ampuma-aselain mukaisen ampuma-aseilmoituksen tiedot poistetaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua tiedon merkitsemisestä ja ampuma-aselain 42 c §:n perusteella käsiteltävät henkilötiedot poistetaan kolmenkymmenen vuoden kuluttua esineen hävittämisestä; tietoja saadaan kuitenkin käsitellä poliisin henkilötietolaissa 11 §:ssä säädettyihin tarkoituk-siin ainoastaan kymmenen vuoden ajan esineen hävittämisen jälkeen. Tie-dot poistetaan kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua rekisteröidyn kuole-masta, jollei ole erityistä syytä tietojen edelleen säilyttämiseen.

2.9.2 Henkilökortti- ja passijärjestelmällä (Heko-Passi)

Henkilökortti- ja passijärjestelmässä (Heko-Passi) hallitaan henkilökortti- ja passihakemuksia ja niihin liittyviä päätöksiä ja lupa-asiakirjoja koko niiden elinkaaren ajan.

Henkilökortti- ja passijärjestelmässä käsitellään henkilön perustietoja⁹ siinä laajuudessa, kuin se on käsittelytarkoituksen kannalta tarpeellista. Järjestel-mässä käsitellään lisäksi passilaissa tarkoitettuja tietoja, kuten tietoja passi-hakemuksesta ja päätöksestä passiasiassa, passista tai muusta Suomen vi-ranomaisen antamasta matkustusasiakirjasta, passin katoamisesta, anasta-misesta tai haltuun ottamisesta sekä passin antamisen esteistä ja passiasi-aan liittyvästä huomautuksesta.

Lisäksi passirekisteriin talletetaan passihakijalta passin hakutilanteessa otetut sormenjäljet sekä henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte, jotka hän on luovuttanut poliisille, ulkoministeriölle tai ulkoasiainhallinnon viranomaiselle passia hakiessaan.

Järjestelmään talletetaan lisäksi henkilökorttilaissa tarkoitettut tiedot henkilö-korttia koskevasta hakemuksesta, päätöksestä, luvasta, poliisin ja Suomen edustuston toimenpiteestä, esteestä, huomautuksesta ja ilmoituksesta sekä henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte, jotka hän on luovuttanut poliisille, ul-koministeriölle tai ulkoasiainhallinnon viranomaiselle henkilökorttia hakies-saan.

⁸ Perustiedot kuvattu kohdassa 2.1

⁹ Henkilön perustiedot kuvataan kohdassa 2.1

Henkilökortti- ja passijärjestelmään Lupahallinto- ja valvontatehtävien suorittamiseksi käsiteltävät henkilötiedot poistetaan viimeistään kahdenkymmenen vuoden kuluttua päätöksestä tai sen raukeamisesta, päätöksessä mainitun voimassaoloajan päättymisestä tai henkilötiedon merkitsemisestä. Tiedot poistetaan kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta, jollei ole erityistä syytä tietojen edelleen säilyttämiseen.

2.9.3 Liikennevirhemaksuasioiden käsittelyjärjestelmä (Liike)

Liike-järjestelmää käytetään voimassa olevan tieliikennelain ja jatkossa myös ajokortti-, ajoneuvo-, vesiliikenne- ja maastoliikennelain mukaisten hallinnollisten rikkomusten tallentamiseen, käsittelyyn ja arkistointiin. Järjestelmässä käsitellään henkilön perustietoja¹⁰ siinä laajuudessa, kuin se on käsittelytarkoituksen kannalta tarpeellista. Liike-järjestelmään talletetaan hallinnollista seuraamusta ja päätöstä koskevat tiedot sekä ajoneuvo-kohtaisten liikennevirhemaksujen osalta rikkomuksen tekijän valokuva.

Lisäksi järjestelmässä käsitellään ja arkistoidaan muiden viranomaisten, kuten Rajavartiolaitoksen ja Tullin määräämiä virhemaksuja. Tulli ja Rajavartiolaitos käsittelevät järjestelmässä kumpikin omia liikennevirhemaksuasiointaan, ja ovat niiden osalta rekisterinpitäjiä.

Hallinnollisia seuraamuksia koskevat tiedot poistetaan viimeistään viiden vuoden kuluttua merkinnän tekemisestä.

2.9.4 Rahankeräys-, bingo- ja tavara-arpajaislupa-asioiden hallinta- ja valvontajärjestelmä (Rabita)

Rahankeräys-, bingo- ja tavara-arpajaislupa-asioiden hallinta- ja valvontajärjestelmässä käsitellään poliisille rahankeräyslaissa ja arpajaislaissa säädettyjen lupa- ja valvontatehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja. Järjestelmään talletetaan henkilön perustietoja¹¹ siinä laajuudessa, kuin se on käsittelytarkoituksen kannalta tarpeellista.

Järjestelmään talletetaan lisäksi tietoja muun muassa rahankeräyslaissa tarkoitetuista lupahakemuksista, luvista, lupien peruuttamisista, kirjallisista varoituksista, kieltopäätöksistä niiden toimijoiden osalta, joilla on voimassa oleva lupa, vuosi-ilmoituksista, vuosisuunnitelmista ja tilityksistä sekä luvan hakijoista ja saajista ja rahankeräyksen käytännön toimeenpanijoista. Lisäksi järjestelmään talletetaan tietoja arpajaislaissa tarkoitetuista ilmoituksista, lupahakemuksista, luvista, lupien peruuttamisista, tilityksistä, ilmoitusten tekijöistä, luvan hakijoista ja saajista, arpajaisten käytännön toimeenpanijoista, tarkastustoimenpiteistä sekä kieltoihin ja uhkasakkomenettelyyn liittyvistä toimenpiteistä.

Rahankeräys-, bingo- ja tavara-arpajaislupien hallinnoimiseksi ja valvontatehtävien suorittamiseksi käsiteltävät henkilötiedot poistetaan viimeistään kahdenkymmenen vuoden kuluttua päätöksestä tai sen raukeamisesta, päätöksessä mainitun voimassaoloajan päättymisestä tai henkilötiedon merkitsemisestä. Henkilötiedot poistetaan kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua

¹⁰ Henkilön perustiedot kuvataan kohdassa 2.1

¹¹ Henkilön perustiedot kuvataan kohdassa 2.1

rekisteröidyn kuolemasta, jollei ole erityistä syytä tietojen edelleen säilyttämiseen.

Rahankeräys-, bingo- ja tavara-arpajaislupa-asioiden hallinta- ja valvontajärjestelmässä käsitellään poliisille rahankeräyslaissa ja arpajaislaissa säädettyjen lupa- ja valvontatehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja. Järjestelmään talletetaan henkilön perustietoja siinä laajuudessa, kuin se on käsitteilytarkoituksen kannalta tarpeellista.

Järjestelmään talletetaan lisäksi tietoja rahankeräyslaissa tarkoitetuista lupahakemuksista, luvista, lupien peruuttamisista, kirjallisista varoituksista ja tilityksistä sekä luvan hakijoista ja saajista ja rahankeräyksen käytännön toimeenpanijoista. Lisäksi järjestelmään talletetaan tietoja arpajaislaissa tarkoitetuista ilmoituksista, lupahakemuksista, luvista, lupien peruuttamisista, tilityksistä, ilmoitusten tekijöistä, luvan hakijoista ja saajista, arpajaisien käytännön toimeenpanijoista, tarkastustoimenpiteistä sekä kieltöihin ja uhkasakkomenettelyyn liittyvistä toimenpiteistä.

Rahankeräys-, bingo- ja tavara-arpajaislupien hallinnoimiseksi ja valvontatehtävien suorittamiseksi käsiteltävät henkilötiedot poistetaan viimeistään kahdenkymmenen vuoden kuluttua päätöksestä tai sen raukeamisesta, päätöksessä mainitun voimassaoloajan päättymisestä tai henkilötiedon merkittävyydestä. Henkilötiedot poistetaan kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta, jollei ole erityistä syytä tietojen edelleen säilyttämiseen.

2.9.5 Rahapeli toiminnan valvontajärjestelmä

Poliisihallitus käsittelee osana arpajaislain ja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain mukaisia valvontatehtäviään rahapeliyhtiön ja muun sen valvottavaksi mainituissa laeissa säädetyn elinkeinonharjoittajan ja yhteisön asiakkaita koskevia henkilötietoja siinä määrin kuin se on tarpeen valvontatehtävän suorittamiseksi.

Rahapeli toiminnan valvontajärjestelmään talletetaan osana rahapeli toiminnan valvontaa myös valvottavan rahapeliyhtiön asiakkaiden asiakasrekisteriin ja peliaineistoon sisältyviä henkilötietoja. Pelaajatietojen osalta Poliisihallitus voi käsitellä esimerkiksi seuraavia tietoja: pelaajatunniste, syntymäaika, sukupuoli, yhteystiedot, kuolinpäivä, peliyhtiön antama asiakasnumero, pelaajan tilinumero, rekisteröitymispäivä, pelitilin sulkemispäivä, pelaajan asettamat pelirajat, rahansiirrot pelitilille, pelitilille siirrettäviä varoja koskevat rahansiirtorajat, pelitapahtumien tiedot, peliestot ja pelikiellot.

Käsiteltävät tiedot ovat sellaisia henkilötietoihin liitettäviä tietoja, joiden perusteella yksittäistä pelaajaa ei voida suoraan tunnistaa. Pelaajia koskevia tietoja ei voida yhdistää yksittäiseen luonnolliseen henkilöön pelkästään rahapeliyhtiön poliisille tietojoukkona siirtämien tietojen perusteella. Poliisihallitus saa tiedon yksittäisen pelaajan henkilöllisyydestä ainoastaan rahapeliyhtiön kautta.

Valvottavan rahapeli yhteisön asiakkaita koskevat henkilötiedot poistetaan heti, kun niiden säilyttäminen ei ole enää valvontatehtävän suorittamiseksi tarpeen.

2.9.6 Yksityisen turvallisuusalan lupa-asioiden hallinta ja valvontajärjestelmä (Turva)

Yksityisen turvallisuusalan lupa-asioiden hallinta- ja valvontajärjestelmään talletetaan tietoja vartijoista, voimankäyttökouluttajista, asekouluttajista, järjestyksenvälvoijista, turvasuojaajista, järjestyksenvälvojakouluttajista, turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijoista sekä niiden vastaavista hoitajista ja yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 71 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista vastuuhenkilöistä.

Järjestelmään talletetaan henkilön perustietoja¹² siinä laajuudessa, kuin se on käsittelytarkoituksen kannalta tarpeellista. Lisäksi järjestelmässä käsitellään tietoja hakemuksesta, päätöksestä, luvasta, poliisin toimenpiteestä, esteestä, huomautuksesta ja ilmoituksesta sekä henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte. Lisäksi järjestelmään voidaan tallettaa muita poliisin henkilötietolain 12 §:ssä mainittuja tietoja, kuten tietoja henkilön vaarallisuudesta tai arvaamattomuudesta sekä tietoja, jotka kuvaavat tai on tarkoitettu kuvaamaan rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikosten seuraamusta.

Yksityisen turvallisuusalan lupa-asioiden hallinnoimiseksi ja valvontatehtävien suorittamiseksi käsiteltävät henkilötiedot poistetaan viimeistään kahdenkymmenen vuoden kuluttua päätöksestä tai sen raukeamisesta, päätöksessä mainitun voimassaoloajan päättymisestä tai henkilötiedon merkitsemisestä. Henkilötiedot poistetaan kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta, jollei ole erityistä syytä tietojen edelleen säilyttämiseen.

2.9.7 Lähtöainelupatiedot

Laki räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä sisältää täydentävät säännökset räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä annetun lähtöaineasetuksen soveltamisesta. EU:n lähtöaineasetuksella rajoitetaan kuluttajien mahdollisuuksia hankkia vapaasti sellaisia kemikaaleja, joita voitaisiin käyttää väärin räjähteiden valmistukseen. Yksityishenkilöiden on haettava lupa räjähteiden lähtöaineiden ostamista varten Poliisihallitukselta. Elinkeino toiminnassaan kyseisiä aineita tarvitsevien ei tarvitse hakea aineiden hankkimiseen lupaa.

Lähtöainelupien käsittelyn yhteydessä poliisi käsittelee henkilön perustietoja¹³ siinä laajuudessa, kuin se on käsittelytarkoituksen kannalta tarpeellista. Lisäksi Poliisihallitus käsittelee lähtöaineluvan käsittelemiseksi, myöntämiseksi, luvan ehtojen valvomiseksi ja perumiseksi tarvittavia tietoja; kuten lähtöaineen nimeä, pitoisuutta ja käyttötarkoitusta sekä määrää, paikkaa, jossa lähtöaineita varastoidaan/käytetään sekä tarvittavia liitteitä. Luvan tiedot säilytetään 20 vuotta luvan myöntöhetkestä lukien.

2.9.8 Ampumarataluvat ja ampumaratailmoitukset

Ampumaratalain mukaan ampumaradan perustaminen ja ylläpitäminen on luvanvaraista ja vähäisen ampumaradan perustaminen ja ylläpitäminen on

¹² Henkilön perustiedot kuvataan kohdassa 2.1

¹³ Henkilön perustiedot kuvataan kohdassa 2.1

ilmoituksenvaraista. Luvan ampumaradan perustamiseen ja ylläpitämiseen (ampumaratalupa) antaa ja peruuttaa Poliisihallitus.

Ampumaratalain ja ampumaratailmoitusten käsittelyn yhteydessä poliisi käsittelee henkilön perustietoja¹⁴ siinä laajuudessa, kuin se on käsittelytarkoituksen kannalta tarpeellista. Lisäksi poliisi käsittelee ampumaratalain mukaisten tehtävien yhteydessä niitä ilmoitusta, lupaa, lausuntoja, luvan ehtoja ja luvan perumista koskevia tietoja, joista ampumaratalaissa on erikseen säädetty ja jotka ovat poliisille säädetyn tehtävän käsittelemiseksi tarpeen.

Tietoja säilytetään poliisin tiedonohjaussuunnitelmassa määriteltyjen säilytysaikojen mukaisesti. Esimerkiksi ilmoituksia säilytetään kaksi vuotta ja joitain asiakirjoja taas esimerkiksi pysyvästi.

2.9.9 Poliisin muihin lakisääteisiin tehtäviin liittyvät ilmoitustiedot

Poliisille on lupahallinnollisten tehtävien lisäksi säädetty erikseen sellaisia valvontatehtäviä, jotka eivät liity rikoksen ennalta estämiseen, paljastamiseen, selvittämiseen tai syyteharkintaan saattamiseen tai yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelemiseen tai tällaisten uhkien ehkäisemiseen.

Näihin poliisin lakisääteisiin valvontatehtäviin liittyvien ilmoitusten käsittelyn yhteydessä poliisi käsittelee henkilön perustietoja¹⁵ siinä laajuudessa, kuin se on käsittelytarkoituksen kannalta tarpeellista. Lisäksi poliisi käsittelee ilmoituksiin liittyviä tietoja siinä laajuudessa, kuin ilmoitusvelvollisuuden sisällöstä erikseen muissa laeissa säädetään. Tällaisia ilmoituksia ovat esimerkiksi ilmoitus räjäytystyön suorittamisesta ja ilmoitus ilotulitusnäytöksen järjestämisestä. Tietoja säilytetään poliisin tiedonohjaussuunnitelmassa määriteltyjen säilytysaikojen mukaisesti.

3 Muita käsittelytarkoituksia ja tietojärjestelmiä

3.1 Poliisin hallinnollisen asiankäsittelyn asianhallinta-, päätöksenteko- ja arkistointijärjestelmä

Poliisin hallinnollisen asiankäsittelyn asianhallinta-, päätöksenteko- ja arkistointijärjestelmä (Acta) on poliisin toimintaan kuuluvien hallinnollisten asioiden, asiakirjojen ja töiden hallinnan, valmistelun, päätöksenteon ja arkistointin tietojärjestelmä.

Tietojärjestelmässä käsitellään yllä mainittujen hallinnollisten asioiden lisäksi myös lupahallinnon asioita, kuten integraation kautta tulevia ajo-oikeusasioita, osaa asehallinnon ja arpajaishallinnon asioista, yleisötilaisuuksien järjestämiseen ja yksityiseen turvallisuusalaan sekä järjestyksenvalvojiin liittyviä asioita. Kyseiset lupahallinnon asiat liittyvät poliisin muissa lakisääteisissä tehtävissä käsiteltäviin tietoihin, joiden osalta käsittelyä on tarkemmin kuvattu tämän dokumentin kohdassa 2.9 alakohtineen.

Poliisin hallinnollisen asiankäsittelyn asiat ja niiden tietosisältö säilytetään poliisin hallinnollisen asiankäsittelyn tiedonohjaussuunnitelman mukaisesti.

¹⁴ Henkilön perustiedot kuvataan kohdassa 2.1

¹⁵ Henkilön perustiedot kuvataan kohdassa 2.1

Osa tiedoista on pysyvästi säilytettävää Kansallisarkiston päätösten mukaisesti, osa määräajan säilytettävää Poliisihallituksen päätösten mukaisesti. Tiedonohjaussuunnitelmassa säilytysajat on määritelty asiaryhmittäin sekä asiakirjatyypeittäin.

3.2 Hätäkeskustietojärjestelmä poliisin tietojen osalta

Hätäkeskustietojärjestelmä on Hätäkeskuslaitoksen tietojärjestelmä, jossa poliisi on rekisterinpitäjä poliisin tietojen osalta. Poliisi käsittelee hätäkeskustietojärjestelmään tallennettuja henkilötietoja poliisin lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi ja velvoitteiden noudattamiseksi ja poliisille kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi tietosuojalainsäädännössä säädettyjen edellytyksien täytyessä.

Hätäkeskustietojärjestelmään saa kerätä ja tallettaa hätäkeskustoiminnasta annetun lain 4 §:ssä säädettyjen tehtävien kannalta tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1. pelastus-, poliisi-, sekä sosiaali- ja terveystoimen tehtäviä suorittaviin yksiköihin sekä rajavartiolaitoksen yksiköihin liittyviä tietoja, kuten valmius, viestiyhteys, kutsu, johtosuhteet, varustus, tehtäväalue, koko ja koostumus sekä muita vastaavia tietoja;
2. ilmoituksen teko-aika ja -tapa sekä sisältö puhelintunniste-, osoite- ja
3. paikkatietoineen, ilmoituksen nauhoite sekä audiovisuaaliset ja vastaavat tekniset ja muut tallenteet;
4. sen liittymän tunniste sekä liittymän ja päätelaitteen sijaintitiedot, josta ilmoitus on tehty, ja tiedot liittymän tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta sekä ilmoituksen kohteena olevan henkilön käyttämän päätelaitteen ja liittymän sijainnin ilmaisevat yhteystiedot ja sijaintitiedot;
5. ilmoituksen, tehtävän tai toimenpiteen vastaanottajan ja tallettajan tiedoista nimi ja ilmoituksen, tehtävän tai toimenpiteen vastaanottanut yksikkö aikoineen;
6. ilmoitukseen, tehtävään tai toimenpiteeseen liittyvän henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista nimi, henkilötunnus tai syntymäaika, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuus, kotipaikka, osoite ja puhelinnumero tai muu vastaava tieto, liittynyt asiaan ja kohteen yksilöintitiedot sijainti- tai paikkatietoineen sekä ilmoitinlaitteiden kohdetiedot sijainti- tai paikkatietoineen;
7. tehtävää tai toimenpiteitä koskevat tiedot, kuten tapahtuma- ja toimenpideseloste, aika, paikka, tehtävän kiireellisyysluokka ja vaarallisuus, tiedot tehtävän suorittamiseen osallistuvista ja osallistuneista henkilöistä, tehtävän viestiliikenne Hätäkeskuslaitoksen ja tehtävää suorittavan viranomaisen tai muun tahon välillä sekä muita yksittäiseen tehtävään liittyviä tarpeellisia tietoja; sekä
8. henkilön oman turvallisuuden tai työturvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot, kuten tieto kohteen tai henkilön vaarallisuudesta tai arvaamattomuudesta; henkilötiedot, jotka kuvaavat tai on tarkoitettu kuvaamaan rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta taikka henkilön terveydentilaa, sairautta tai vammaisuutta taikka häneen kohdistettuja hoitotoimenpiteitä tai niihin verrattavia toimia taikka tiedot sosiaalihuollon toimenpiteistä saadaan kuitenkin tallettaa vain siltä osin kuin se

on välttämätöntä henkilön oman turvallisuuden tai työturvallisuuden kannalta.

Hätäkeskustoiminnasta annetun lain mukaisesti hätäkeskustietojärjestelmästä tiedot poistetaan, kun ne eivät ole enää rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia, kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluttua ilmoituksen vastaanottamisesta. Henkilön omaan turvallisuuteen tai työturvallisuuteen liittyviä tietoja ei kuitenkaan poisteta, jos tietojen edelleen säilyttäminen on todettu tietojen käyttötarkoituksen kannalta tarpeelliseksi viiden vuoden kuluessa niiden tallentamisesta tai edellisestä tietojen tarpeellisuuden toteamisesta. Tietojen tarpeellisuuden toteamisesta on tehtävä merkintä.

3.3 Schengenin tietojärjestelmän kansallinen järjestelmä (N.SIS II)

Schengenin tietojärjestelmän kansallinen järjestelmä (N.SIS II) on osa Schengenin tietojärjestelmää, jonka tavoitteena on muun muassa varmistaa jäsenvaltioiden alueella korkea turvallisuustaso Euroopan unionin vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä turvallisuuden takaaminen, ja soveltaa niiden alueella henkilöiden liikkuvuutta koskevia määräyksiä kyseisellä järjestelmällä toimitettujen tietojen avulla.

Schengenin tietojärjestelmä sisältää kolmansien maiden kansalaisten maahantulon tai maassa oleskelun epäämistä varten tarvittavia kuulutuksia. Kolmansien maiden kansalaisia koskevat kuulutukset maahantulon ja maassa oleskelun epäämiseksi ja henkilöistä, joista on annettu kuulutus, saadaan tallentaa seuraavat tiedot:

1. suku- ja etunimi (-nimet), nimi (nimet) syntymähetkellä ja aikaisemmin käytetyt nimet ja peitenimet, jotka saadaan tallentaa erikseen;
2. erityiset, muuttumattomat fyysiset erityistuntemerkit;
3. syntymäaika ja -paikka;
4. sukupuoli;
5. valokuvat;
6. sormenjäljet;
7. kansalaisuus (kansalaisuudet);
8. onko kyseinen henkilö aseistettu, väkivaltainen tai karannut;
9. kuulutuksen syy;
10. kuulutuksen antava viranomainen;
11. viittaus päätökseen, jonka perusteella kuulutus on tehty;
12. toteutettava toimenpide; sekä
13. linkki tai linkit muihin kuulutuksiin SIS II:ssa 37 artiklan mukaisesti.

Neuvoston päätöksessä 2007/533/YOS määritellään lisäksi seuraavat kuulutustarkoitukset:

1. kuulutukset henkilöistä, joita etsitään kiinniottoa ja eurooppalaisen pidätysmääräyksen tai luovutussopimuksen perusteella tapahtuvaa luovuttamista varten;
2. kuulutukset kadonneista henkilöistä;

3. kuulutukset henkilöistä, joita etsitään oikeudelliseen menettelyyn osallistumista varten;
4. kuulutukset henkilöistä ja esineistä salaista tarkkailua tai erityistarkastuksia varten; sekä
5. kuulutukset esineistä takavarikointia tai rikosprosessin todisteena käyttämistä varten.

Edellä mainittuja tarkoituksia varten saadaan tallentaa seuraavat tiedot:

1. suku- ja etunimi (-nimet), nimi (nimet) syntymähetkellä ja aikaisemmin käytetyt nimet ja peitenimet, jotka saadaan tallentaa erikseen;
2. erityiset, muuttumattomat fyysiset erityistuntemerkit;
3. syntymäaika ja -paikka;
4. sukupuoli;
5. valokuvat;
6. sormenjäljet;
7. kansalaisuus (kansalaisuudet);
8. onko kyseinen henkilö aseistettu, väkivaltainen tai karannut;
9. kuulutuksen syy;
10. kuulutuksen antava viranomainen;
11. viittaus päätökseen, jonka perusteella kuulutus on tehty;
12. toteutettava toimenpide;
13. linkki tai linkit muihin kuulutuksiin SIS II:ssa 52 artiklan mukaisesti; sekä
14. rikoksen laji.

Kuulutukset kadonneista henkilöistä, jotka ovat tarpeen sijoittaa turvasäilöön ja/tai joiden olinpaikka on varmistettava. Tiedot seuraaviin ryhmiin kuuluvista kadonneista henkilöistä saadaan tallentaa:

1. kadonneet henkilöt, jotka on tarpeen sijoittaa turvasäilöön heidän suojelemisekseen tai uhkien estämiseksi ja
2. kadonneet henkilöt, joita ei ole tarpeen sijoittaa turvasäilöön.

Kuulutukset henkilöistä, joita etsitään oikeudelliseen menettelyyn osallistumista varten. Henkilöiden olinpaikan tai asuinpaikan tiedoksi antamista varten jäsenvaltioiden on toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä tallennettava SIS II:een tiedot:

1. todistajista;
2. henkilöistä, jotka on haastettu tai joita etsitään haastettaviksi rikosprosessissa oikeusviranomaisten eteen vastaamaan teoista, joista heidät on asetettu syyteeseen;
3. henkilöistä, joille on ilmoitettava rikostuomiosta tai muista asiakirjoista, jotka liittyvät rikosprosessiin, jossa heidän on vastattava teoista, joista heidät on asetettu syyteeseen; sekä
4. henkilöistä, joille on ilmoitettava vaatimuksesta saapua suorittamaan vapauden menettämistä koskevaa rangaistusta.

Salaisen tarkkailun tai erityistarkastusten osalta jäljempänä mainitut tiedot kerätään kokonaan tai osittain ja toimitetaan kuulutuksen tehneelle viranomaiselle kyseisen maan rajavaltion tai muiden, jäsenvaltiossa tehtävien poliisi- ja tullitarkastusten yhteydessä:

1. henkilö taikka ajoneuvo, vene, ilma-alus tai kontti, josta on tehty kuulutus, on löydetty;
2. tarkastuksen paikka, aika tai syy;
3. matkareitti ja matkan päämäärä;
4. asianomaisten mukana olevat henkilöt tai auton, veneen tai ilma-aluksen matkustajat, joiden voidaan kohtuudella olettaa olevan lähellä asianomaisia henkilöitä;
5. käytetty ajoneuvo, vene, ilma-alus tai kontti;
6. kuljetetut tavarat; sekä
7. olosuhteet, joissa henkilö tai ajoneuvo, vene, ilma-alus tai kontti on löydetty.

Seuraavat helposti tunnistettavat esineluokat kerätään ja ilmoitetaan kuulutuksissa, jotka tehdään esineistä takavarikointia tai rikosprosessin todistena käyttämistä varten:

1. moottoriajoneuvot, joiden sylinteritilavuus on yli 50 cm³, sekä veneet ja ilma-alukset;
2. perävaunut, joiden lastiton paino on yli 750 kg, sekä asuntovaunut, teollisuuslaitteistot, ulkolaitamoottorit ja kontit;
3. ampuma-aseet;
4. varastetut, kavalletut tai muutoin kadonneet blankoasiakirjat;
5. myönnettyt henkilöasiakirjat kuten passit, henkilökortit, ajokortit, oleskelulupakortit ja matkustusasiakirjat, jotka on varastettu, kavallettu tai jotka ovat muutoin kadonneet tai jotka on mitätöity;
6. ajoneuvojen rekisteröintitodistukset ja ajoneuvojen rekisterikilvet, jotka on varastettu, kavallettu tai jotka ovat muutoin kadonneet tai jotka on mitätöity;
7. setelit (rekisteröidyt setelit); sekä
8. arvopaperit ja maksuvälineet kuten sekkit, luottokortit, obligaatiot ja osakkeet, jotka on varastettu, kavallettu tai jotka ovat muutoin kadonneet tai jotka on mitätöity.

Sellaista henkilöä, jonka henkilöllisyyttä on käytetty väärin, koskevia tietoja saadaan käyttää ainoastaan seuraaviin tarkoituksiin:

1. jotta toimivaltainen viranomainen pystyy erottamaan henkilön, jonka henkilöllisyyttä on käytetty väärin, kuulutuksessa todellisuudessa tarkoitettusta henkilöstä; sekä
2. jotta henkilö, jonka henkilöllisyyttä on käytetty väärin, pystyy todistamaan henkilöllisyytensä ja osoittamaan, että hänen henkilöllisyyttään on käytetty väärin.

3.3.1 Ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmä (UMA)

Poliisi käsittelee ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmään tallennettuja tietoja ulkomaalaisen maahantuloa ja maastalähtöä sekä oleskelua koskevien asioiden käsittelyn sekä niitä koskeva päätöksenteon ja valvonnan tarkoituksissa. Poliisi käsittelee edellä mainitussa tehtävissä ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmään talletettuja henkilön yksilöintitietoja, perhesuhdetietoja, edustajuustietoja, osaamista kuvaavia tietoja ja yhteystietoja sekä tietoja matkustusasiakirjoista ja ulkomaalaislain 96 §:n mukaisesta hakemusasian vireilläoloa osoittavasta kortista sekä muita maahanmuuttohallinnon henkilötietolain 7 §:n 2 momentissa määriteltyjä tietoja.

Jollei kansainvälisestä velvoitteesta tai laista muuta johdu, maahanmuuttohallinnon henkilötietolain perusteella käsitellyt henkilötiedot poistetaan seuraavasti:

1. henkilön tunnistetiedoista asiakasnumero, nimi, syntymäaika, henkilötunnus, ulkomainen henkilönumero, muu ulkomainen henkilön yksilöimiseksi annettu tunnus, kansalaisuus ja henkilön perhesuhdetiedot poistetaan kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun hän on kuollut tai saanut Suomen kansalaisuuden tai häneen liittyvien asioiden tiedot on poistettu;
2. muut kuin 1 kohdassa tarkoitetut henkilötiedot ja henkilöön liittyvien asioiden tiedot poistetaan viimeistään, kun oleskeluoikeuden päättymisestä tai viimeisimmän vireillä olleen asian viimeisestä tiedon merkitsemisestä on kulunut viisi vuotta;
3. erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvat henkilötiedot poistetaan heti kun ne ovat käyneet tarpeettomiksi;
4. huomiotiedot poistetaan, kun tiedon merkitsemisestä on kulunut kuusi kuukautta.

3.3.2 Poliisiammattikorkeakoulun opiskelija- ja opintohallintojärjestelmä

Poliisiammattikorkeakoulu käyttää hakuprosessissa, opintojen suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä opintosuoritusten tallentamisessa tietojärjestelmiä, joissa käsitellään opiskelijoiden henkilötietoja.

Niiden henkilötietojen lisäksi, jotka hakija/opiskelija itse ilmoittaa, järjestelmässä käsitellään myös seuraavia henkilötietoryhmiä:

1. opetukseen osallistumisesta koskevat tiedot
2. opintosuorituksia ja niiden arviointia koskevat tiedot ja
3. suoritettuja opintoja (kurseja) ja tutkintoja koskevat tiedot.

Seuraavat tiedot säilytetään valtakunnallisessa tietovarannossa pysyvästi:

1. opiskelijan nimi ja henkilötunnus
2. suoritettut tutkinnot, kurssit ja muut opintokokonaisuudet
3. opintosuoritusten perusteella annetut arvosanat
4. opinnäytetyöt, kypsyysnäytteet ja niiden arviointilausunnot
5. kehittämistyöt.

Opintosuoritukset tallennetaan opiskelija- ja opintohallintojärjestelmään ja ne säilytetään määrääjän. Opintosuoritusten tulokset (arvioinnit) säilytetään opiskelija- ja opintohallintojärjestelmässä määrääjän ja tutkintotodistukset pysyvästi. Opintonsa keskeyttäneiden opiskelijoiden arviointiaineistoa säilytetään, kunnes opiskelija palaa jatkamaan opintojaan. Osa ammatilliseen täydennyskoulutukseen liittyvästä tiedosta on salassa pidettävää.

4 Asiakirjoja ja tietoaaineistoja koskevat tietopyynnöt ja tarkastusoikeuden toteuttaminen

Henkilötietojen ja muiden tietojen luovuttamiseen sovelletaan poliisissa erityislainsäädännöstä ja julkisuuslaista tulevia säädöksiä. Viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 18.1 §:n 1 kohdan mukaisesti poliisi pitää luetteloa käsiteltäviksi annetuista ja otetuista sekä ratkaistuista ja käsitellyistä asioista tai muutoin huolehtii siitä, että sen julkiset asiakirjat ovat vaittomasti löydettävissä.

Diaarien osalta voidaan erottaa kirjattujen asioiden sisältöön perustuen kokonaan julkiset, osittain julkiset ja kokonaan salassa pidettävät diaarin osat. Pääsäännön mukaan diaarimerkintä tulee julkiseksi, kun se on tehty. Jos diaarimerkintä sisältää salassa pidettäviä tietoja, pidetään se tältä osin salassa. Diaaritietoihin sovelletaan tietosuojalainsäädännössä säädettyjä velvoitteita siltä osin, kun niissä on luonnollisia henkilöitä koskevia tietoja (esim. vireillesaattajatieto). Diaariin merkittyjä henkilötietoja käytetään toimeksiantajien, käsiteltävien asioiden ja asiakirjojen yksilöimiseen.

Tietosuojalainsäädännön mukainen rekisteröidyn tarkastusoikeus on erottava asiallisesti julkisuuslain mukaisesta asianosaisen tiedonsaantioikeudesta ja oikeudesta saada tieto itseään koskevasta asiakirjasta. Julkisuuslain säännöksiä sovelletaan rinnakkain tietosuojalainsäädännön tarkastusoikeutta koskevien säännösten kanssa.

Lähtökohtaisesti Poliisin asiakirjajulkisuuskuvauksessa kuvatut asiakirjat/tiedot eivät ole saatavilla avoimesti teknisen rajapinnan avulla. Poliisi.fi-sivustolta on löydettävissä runsaasti tietoja, kuten poliisin henkilörekistereiden tietosuojaselosteet ja ohjeistusta asiointiin liittyen.

4.1 Julkisuuslain mukaiset tietopyynnöt

Pääsääntönä poliisissa sovelletaan viranomaistoiminnan tietojen julkisuutta. Lähtökohtaisesti asiakirja tulee julkiseksi silloin, kun se on valmistunut käyttötarkoitukseensa ja viimeistään silloin, kun asian käsittely viranomaisessa on päättynyt. Päätös tulee julkiseksi, kun se on allekirjoitettu tai vastaavalla tavalla varmennettu. Salassapito on eri tilanteista ja syistä johtuva lainsäädäntöön pohjautuva poikkeus.

Jokaisella on oikeus saada tieto viranomaisen julkisesta asiakirjasta. Tietopyynnön koskiessa julkista asiakirjaa, ei tietopyyntöä tarvitse perustella, eikä tiedon pyytäjän tarvitse kertoa, mihin tietoa käytetään. Julkista asiakirjaa voi pyytää anonyymisti.

Viranomaisen harkinnassa on tiedon antaminen asiakirjasta, joka ei ole vielä tullut julkiseksi (esim. valmistelussa oleva luonnos) tai joka ei ole viranomaisen asiakirja, esim. sisäistä käyttöä varten laadittu asiakirja.¹⁶

Yleisöjulkisuuden perusteella ei ole oikeutta saada tietoa salassa pidettävästä asiasta. Kun vain osa asiakirjasta on salassa pidettävä, tieto annetaan asiakirjan julkisesta osasta, jos se on mahdollista niin, ettei salassa pidettävä osa tule tietoon.

Julkisuuslain mukaan henkilöllä, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee, on oikeus saada asiaa käsittelevältä tai käsitelleeltä viranomaiselta tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn. Pyydetessä tietoa salassa pidettävästä asiakirjasta tai asiakirjoista, joista tieto voidaan luovuttaa vain tietyin edellytyksin, asiakirjan pyytäjän tulee ilmoittaa tietojen käyttötarkoitus ja pystyä todentamaan henkilöllisyytensä. Poliisi voi pyytää asiakirjan pyytäjältä myös muita lisätietoja, jos niitä tarvitaan tietojen luovuttamisen edellytysten selvittämiseksi. Tällaisia lisätietoja voivat olla esimerkiksi tiedot siitä, miten salassa pidettävien tai henkilörekisteristä peräisin olevien tietojen suojaus on tarkoitettu järjestää, kun tietoja luovutetaan julkisuuslain 28 §:n mahdollistamalla tavalla tieteellistä tutkimusta varten.

Lisätietoja poliisin tietojen julkisuudesta on saatavilla Poliisin julkisuuskäsikirjasta, joka on löydettävissä poliisi.fi-sivustolla ja saatavilla Poliisihallituksen kirjaamosta.

4.1.1 Julkisuuslain mukaisen tietopyynnön yksilöinti

Poliisille esitetyt tietopyynnot on yksilöitävä siten, että viranomaisen on mahdollista selvittää, mitä asiakirjaa tai tietoa pyyntö koskee. Riittävänä voidaan pitää, että asiakirjan asiasisältö tai asia, jota se koskee, käy ilmi pyynnöstä. Asiakirjan täsmällistä otsikkoa tai asiatunnusta ei tarvitse ilmoittaa. Pyyntö voi kohdistua myös yksilöityyn tietoon tai aiheeseen. Viranomaisella on velvollisuus avustaa tiedon pyytäjää asiakirjan/asian yksilöinnissä. Asiallisesti rajoitukseton tai muuten erittäin laaja tietopyyntö ei täytä julkisuuslain mukaista yksilöintivaatimusta. Pyyntö kannattaa tehdä mahdollisimman selkeästi ja yksiselitteisesti.

Pyydetessä tietoja asiarekisteristä voidaan yksilöivinä tietoina eli hakutekijöinä käyttää esimerkiksi asian tunnistetietoa (diarinumero), asiakirjan päivämäärää, asiakirjan nimeä ja asianosaistietoa. Kun tietopyynnön kohteena on tietovarannoissa käsiteltävä asiakirja/tieto, yksilöinnissä voi käyttää esimerkiksi rekisterin nimeä, asianosaistietoa (henkilön nimi, henkilötunnus), mitä asiaa koskevasta tiedosta on kyse, minkä tyyppisestä asiakirjasta on kyse, asianumeroa ja asiakirjan päiväystä. Asiakirjan riittävä yksilöinti voi edellyttää, että tietopyynnössä ilmoitetaan useampi hakutekijä.

4.1.2 Julkisuuslain mukaisen tietopyynnön tekeminen

Tietopyynnön voi laatia vapaamuotoisesti sähköpostilla, kirjeitse tai suullisesti. Julkisen tiedon pyytäjä voi toimia anonymisti, eikä pyyntöä tarvitse

¹⁶ Julkisuuslaki 5 §: 4 momentti, 6 §, 7 § ja 9 §.

perustella. Viranomaisen voi edellyttää henkilötietoja ja pyynnön perustelemista, jos se on tarpeen viranomaisen harkintavallan käyttämiseksi tai sen selvittämiseksi, onko pyytäjällä oikeus saada tieto. Henkilöllisyyden selvittäminen voi olla tarpeellista esimerkiksi varmistettaessa, että henkilöllä on asianosaisasemansa perusteella oikeus saada tieto salassa pidettävästä asiasta. Pynnön voi tehdä myös asianosaisen avustaja, asiamies tai muu edustaja.

Hakijalla, valittajalla sekä muulla, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee (*asianosainen*), on oikeus saada asiaa käsittelevältä tai käsitelleeltä viranomaiselta tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn, ellei asianosaisen tiedonsaantioikeutta ole rajoitettu julkisuuslain 11 §:n 2 tai 3 momentin perusteella.

Jos asiakirja kuuluu oikeudenkäyntiaineistoon, asianosaisen oikeudesta tiedonsaantiin on voimassa, mitä siitä säädetään oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa ja oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetussa laissa. Esitutinnan asianosaisen oikeuteen saada tieto esitutkinnassa esitetystä tai laaditusta asiakirjasta sovelletaan, mitä esitutkintalain 4 luvun 15 §:ssä säädetään.

Poliisin yhteystiedot tietopyyntöjen tekemistä varten ovat saatavilla poliisiyksiköittäin poliisin verkkosivuilla osoitteessa poliisi.fi. Yhteystietoja voi joko hakea kohdasta Hae yhteystietoja tai valita ylävirin Yhteystiedot-kohdasta poliisiyksikön, jota asia koskee. Yhteystietoja voi tiedustella myös vaihteen kautta, puh. 0295 470 011, ja pyytää yhdistämään oikeaan poliisiyksikköön. Asiaa voi halutessaan edistää myös vierailamalla paikan päällä paikkakunnan poliisilaitoksessa.

4.1.3 Julkisuuslain mukaiseen tietopyyntöön vastaaminen

Poliisi antaa julkisuuslain 14 §:n 4 momentin mukaisesti tiedon julkisesta asiakirjasta mahdollisimman pian, viimeistään kahden viikon kuluessa tietopyynnön tekemisestä. Jos pyydettyjä asiakirjoja on paljon tai niihin sisältyy salassa pidettäviä osia tai jos muu niihin rinnastettava syy aiheuttaa sen, että asian käsittely ja ratkaisu vaativat erityistoimenpiteitä tai muutoin tavanomaista suuremman työmäärän, tieto asiakirjasta annetaan tai asia ratkaistaan viimeistään kuukauden kuluessa tietopyynnön tekemisestä.

Pyydettyjen tietojen luonteesta, laajuudesta ja muodosta riippuen poliisi voi luovuttaa pyydettyt tiedot joko sähköisinä, paperisina tai paikan päällä nähtäviksi.

Asiakirjan ja tiedon antaminen on pääsääntöisesti maksutonta ja maksullisuus on julkisuusperusoikeuden toteutumista rajoittava järjestely, jota poliisissa tulkitaan suppeasti. Maksuja voidaan periä julkisuuslain 34 §:ssä säädettyissä tilanteissa julkisuuslain ja poliisin toiminnan maksullisuudesta annetun asetuksen mukaisesti. Maksullista voi olla esimerkiksi tietoaineiston tuottaminen pyynnöstä eli viranomaisen tietopalvelu.

4.2 Tarkastusoikeuden toteuttaminen

Jokaisella on lähtökohtaisesti oikeus saada rekisterinpitäjältä tieto siitä, käsitelläänkö häntä koskevia henkilötietoja ja jos kyseisiä tietoja käsitellään, on oikeus pyynnöstä saada rekisterinpitäjältä omat tietonsa tarkastettua, ellei tietojen tarkastusoikeutta ole lainsäädännössä rajoitettu. Tarkastusoikeutta voidaan rajoittaa esimerkiksi, jos rajoittaminen on oikeasuhtaista ja välttämätöntä rikosten ennalta estämiselle, paljastamiselle tai selvittämiseksi aiheutuvan haitan välttämiseksi. Rekisteröidyllä on oikeus pyytää tietosuojavaltuutettua tarkastamaan henkilötietojen ja niiden käsittelyn lainmukaisuus, jos rikosasioiden tietosuojalain tai muun lain nojalla rekisteröidyn tarkastusoikeutta on lykätty, rajoitettu tai evätty.

Omien tietojen tarkastuspyyntö on yksilöitävä riittävällä tarkkuudella siten, että siitä käy riittävällä tarkkuudella ilmi, mihin henkilörekisteriin tai sen osaan pyyntö on kohdistettu.

Rekisteröidyn käyttäessä tietosuojalainsäädännön mukaista omien tietojen tarkastusoikeutta poliisin henkilötietolain soveltamisalaan kuuluviin tietoihin, on hänen esitettävä tätä tarkoittava pyyntö henkilökohtaisesti poliisilaitokselle ja pyytäjän on todistettava henkilöllisyytensä. Rekisteröidyllä voi olla mukanaan avustaja.

Poliisi on laatinut tarkastusoikeuden käyttöä koskevan lomakkeen tarkastusoikeuspyynnön helpottamiseksi. Lomake on saatavilla poliisi.fi-sivustolta sekä jokaisesta poliisilaitoksesta, Poliisiammattikorkeakoulusta ja Keskusrikospoliisista. Tarkastusoikeudesta informoidaan kattavasti myös poliisi.fi-sivustolla ja sieltä löytyvissä tietosuojaselosteissa.

Siltä osin kuin rekisteröidyn pyytämät tiedot eivät kuulu tietosuojalainsäädännössä säädetyn tarkastusoikeuden piiriin, on rekisteröidyllä mahdollisuus pyytää asiakirjoja myös julkisuuslain perusteella. Julkisuuslain 14 ja 15 §:n mukaisesti asiakirjojen tiedonsaantia koskevan asian päättää lähtökohtaisesti se viranomainen, jonka käsiteltävänä asia on tai on ollut.